

- застосування заходів із захисту законних прав юридичних і фізичних осіб у галузі митної справи;
- захист економічних інтересів та економічної безпеки України в межах встановленої компетенції;
- здійснення валютного контролю;
- збирання митних платежів;
- розробка технології контролю та забезпечення дозвільного порядку переміщення товарів та транспортних засобів через митний коридор України;
- безпосереднє здійснення митного контролю та розробка митних режимів з метою спрощення митних процедур, гуманізація митного контролю та створення умов для нормального товарообміну через митний кордон України [3].

Митне оформлення передбачає виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Його метою є забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, ведення статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів.

Таким чином, Митним кодексом України детально регламентовано митні формальності та процедури, пов'язані із здійсненням митного контролю та забезпечення дотримання законодавства України з питань державної митної справи при переміщенні товарів та транспортних засобів через митний кордон України.

Література:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 року № 4495-VI, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/paran416#n416>

Оксана Шалай

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Василевська Г.В.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

На межі XXI сторіччя, в умовах поглиблення процесу глобалізації світової економіки, розширення взаємозв'язків між національними податковими системами країн Європейського Союзу (далі ЄС) та поступова їх гармонізація здійснюються безперервно.

Нова економіка організовується переважно через глобальну мережу менеджменту, виробництва і розподілу, а не окремих фірм, охоплює всі сфери світового господарства, зокрема виробничо-інноваційну, фінансово-кредитну, торгово-посередницьку сфери. В кожній із вищезгаданих сфер присутня податкова складова і надзвичайно важливо для досягнення успіхів в процесі глобалізації враховувати податкові наслідки інтеграційних рішень, що приймаються, наприклад, країнами ЄС.

Аналіз останніх публікацій свідчить про великий інтерес вітчизняних науковців до оцінки податкової політики держави, проведених податкових реформ та їх наслідків на розвиток країни, оскільки цим проблемам присвячені численні публікації таких українських вчених: Л.В. Барабаш, О.Д. Василик, Д.В. Веремчук, А. І. Крисоватий, М.П. Кучерявенко, Я.В. Литвиненко, С.В. Сарана, В. В. Сідляр.

Податкова політика Європейського Союзу може розглядатися як система заходів, які проводяться інститутами та органами ЄС, а також його державами-членами з метою:

- гармонізації податкового законодавства держав – членів ЄС;
- усунення податкових бар'єрів та податкової дискримінації на внутрішньому ринку ЄС;

- забезпечення реалізації основних свобод, передбачених Договором про ЄС (свободи переміщення товарів, осіб, послуг, капіталів);
- неприпустимості недобросовісної податкової конкуренції юрисдикцій держав – членів ЄС;
- розробки нових принципів та механізмів усунення подвійного оподаткування;
- узгоджених дій у боротьбі з податковими правопорушеннями [5].

На сьогодні, враховуючи специфіку бюджетно-податкової політики та систем оподаткування кожної країни, в ЄС відмовились від створення єдиної податкової системи. Замість цього було вирішено привести законодавства країн – членів ЄС з питань оподаткування у відповідність Договору про ЄС.

Податкова гармонізація передбачає обмеження частини податкових повноважень держав-членів міждержавного об'єднання. Такі обмеження проявляються у формі регламентації видів податків, межі встановлення їх ставок, способів адміністрування тощо. У свою чергу, держави-члени міждержавного об'єднання погоджуються на обмеження своїх фіскальних повноважень тією мірою, наскільки їх інтереси краще задовольняються на рівні об'єднання, ніж на національному рівні.

Проблеми оподаткування «старих» і «нових» країн - членів ЄС є типовими і для вітчизняної податкової системи. Наміри на європейську інтеграцію нашої країни очевидні: з лютого 2008 року Україна є членом Світової організації торгівлі (СОТ), у 2010 році прийнятий Податковий кодекс [1], основною метою якого є наближення національної податкової системи до загальноприйнятих правил міжнародної та Європейської практики, у 2012 році парафрована Угода про асоціацію Україна – ЄС.

Процес адаптації вітчизняної податкової системи до європейських стандартів має свою динаміку та особливості. В сучасних умовах визначальними напрямками роботи є:

- поступове збільшення рівня оподаткування (на сьогодні частка податкових надходжень у ВВП становить 29,3%, ріст до попереднього року - 0,8%) до середнього показника країн ЄС (37,4%), усунення диспропорцій оподаткування мобільних (капітал, праця) та немобільних баз (споживання, природні ресурси, власність), показники фіскальної ефективності непрямого та прямого оподаткування становлять 13,6% та 8,9% к ВВП, тобто на рівні відповідних показників більшості країн – «нових» членів ЄС;

- вирішення питання щодо зменшення податкового тиску на економіку за рахунок зменшення ставок за основними бюджетоформуючими податками (з 2014 року ПДВ до 17 відсотків, податку на прибуток – до 16 відсотків), що передбачено Податковим Кодексом, та подальшого скорочення кількості податків та платежів (зменшено з 39 до 23 і планується залишити 9 податків);

- проведення всеохоплюючих заходів на рівні кожній ланки ДПС України щодо автоматизації процесів оподаткування (електронна звітність, Єдиний реєстр податкових накладних, відшкодування ПДВ тощо) з метою усунення схем мінімізації, зокрема, по ланцюгу: вигодонабувач → транзитер → «податкова яма», залучення до сплати суб'єктів господарювання всіх категорій уваги, як основного елементу збільшення надходжень, зменшення частки тіньової економіки, яка за оцінками спеціалістів в 1,5-2 рази перевищує середній показник по ЄС, а також протидії корупції;

- упорядкування податкових преференцій, в тому числі інвестиційних пільг, в частині обмеження терміну їх надання (не більше, ніж п'ять років) та контролю використання вивільнених коштів за цільовим призначенням;

- вдосконалення підходів до оподаткування природних ресурсів та акцизного податку: частки цих платежів в загальних податкових надходженнях залишаються незначними (4,4% та 10,1% відповідно) і мають тенденцію до зменшення. На енергоносії (бензин, нафтопродукти, скраплений газ) припадає лише 27% надходжень з акцизного податку [8].

Процес адаптації вітчизняної податкової системи до європейських стандартів повинен мати еволюційний характер і напередодні нової хвилі світової фінансової кризи базуватися на економічній і політичній стабільності в країні.

Література:

1. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
2. Бужинська Є.Д. Аналіз проблем та напрямків удосконалення системи оподаткування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2011/Economics/77607.doc.htm
3. Веремчук, Д.В. Сутність податкової політики та її роль у державному регулюванні економіки / Д.В. Веремчук //Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць /ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України».– Суми, 2010. – Вип. 28. – С. 37-45.
4. Золотько І. А. Податкова система України: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2000. — 192 с.
5. Карпенко С. П. Оподаткування додатої вартості: європейський досвід та українські реалії // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3650>
6. Ковальчук А. Платити по-новому: в Україні стартує податкова реформа/ А. Ковальчук/ Газета «Україна Forbes» від 10.12.2014 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.ua/ua/nation/1384535-platiti-po-novomu-v-ukrayini-startue-podatкова-reforma>.
7. Колотуха С. Адаптація податкового законодавства до європейських стандартів – лише перший крок// [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.sta.kr.ua/integration/110106/index.html>
8. Кожан Г. Шляхи удосконалення податкової політики України // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2015/>
9. Податковий менеджмент: навч. посіб./ Л.О. Омелянович [та ін.]. - Донецьк: ДонНУЕТ, 2008. - 230 с.

Уляна Шалай

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Василевська Г.В.

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ

Сільське господарство завжди посідало чільне місце в економіці України. Тривалий час аграрний сектор України розвивався в складі єдиного народногосподарського комплексу СРСР. Із створенням незалежної української держави та відмовою від командно-адміністративних методів управління економікою постала нагальна необхідність адаптації сільського господарства до ринкових умов господарювання, що стало можливим завдяки проведенню широкомасштабних реформ в аграрному секторі економіки.

Проблема обґрунтування рівня й ефективності підтримки аграрного сектору посідає чільне місце у наукових дослідженнях [3-6]. Проте на цей час немає достатніх підстав стверджувати, що вже всі питання надзвичайно важливої проблеми підтримки аграрного сектору економіки одержали вичерпне наукове і методичне обґрунтування та практичне вирішення.

Аграрний сектор України має значні податкові пільги та привілеї, включаючи вигоду від фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП), пільг зі сплати ПДВ з продажу сільгосппродукції та повернення ПДВ переробними підприємствами виробникам молока та м'яса.